

**Seletuskiri haridus- ja teadusministri määruse
„haridus- ja teadusministri 21. augusti 2024. a. määruse nr 24 „Teadusuuringute mõju
suurendamine ning teadusasutuste ja kõrgkoolide institutsionaalse teadmussiirde
suutlikkuse toetamine (Astra+)“ muutmise“ eelnõu juurde**

1. Sissejuhatus ja eesmärk

Määrus kehtestatakse perioodi 2021-2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõike 2 alusel.

Eelnõuga muudetakse haridus- ja teadusministri 21. augusti 2024. a määrust nr 24 „Teadussuuringute mõju suurendamine ning teadusasutuste ja kõrgkoolide institutsionaalse teadmussiirde suutlikkuse toetamine (Astra+)“ (edaspidi *Astra+*).

Astra+ koosneb tinglikult neljast tegevusest:

- 1) ülikoolide ja teadus- ja arendusautuste koostöövõrgustiku ADAPTER toetamine;
- 2) TA-asutustes ja kõrgkoolides teadmussiirde- ja äriarendusalase koolitusprogrammi väljatöötamine ja elluviimine;
- 3) uurimiserühmade varasemate teadustulemuste turule lähemale viimise toetamine (edaspidi *arendusgrant*);
- 4) TA-asutustes ja kõrgkoolides teadmussiirde süsteemi arendamine (edaspidi *institutsionaalne toetus*).

Eelmisel aastal toimusid kõigis neljas Astra+ tegevuses taotlusvoorud, mille raames rahastati projekte kogumahuga 32,8 miljonit eurot, millest toetus (st. EL toetus koos riigipoolse kaasfinantseeringuga) moodustab 27 miljonit eurot ja toetuse saajate omafinantseering 5,8 miljonit eurot. Astra+ kohustusteta toetuse eelarve jäägi kasutamiseks on kavas korraldada 2026. a. esimeses pooles arendusgrandi ja institutsionaalse toetuse uued taotlusvoorud. Enne uute taotlusvoorude korraldamist korrigeeritakse eelnõuga Astra+ meetme elluviimisel ilmnunud probleemid. Kokkuvõtlikult:

- Siiani on toetuse saajaks ja/või partneriks saanud olla avalik-õiguslik või riigi TA-asutus, kellele on aastatel 2019-2023 eraldatud baasfinantseerimist, avalik-õiguslik ülikool või Haridus- ja Teadusministeeriumi vastutusallas olev kõrgkool. Teadmussiirde võimekuse kasvatamine vajab tuge teadus- ja kõrgharidussüsteemi üleselt, laiemalt kui siiani kehtinud Astra+ tingimused võimaldavad. Olemasoleva regulatsiooni järgi kehtib lähenemine, mille kohaselt riik ei ole vastutav eraõiguslike teadus- ja arendusasutuste eesmärkide täitmise ja arendamise eest ning seetõttu ei ole Astra+ toetuse saajate hulgas eraõiguslikke asutusi. Kuna toetuse andmise eesmärgis on rõhk teadlaste järelkasvul ja noorte kaasamisel ning ettevõtliku mõtteviisi väärtustamisel kõrgharidussüsteemis, on ettevõtlusõppele spetsialiseerunud eraõiguslikele ja ka väljaspool HTMi vastutusala olevate kõrgharidusasutustele Astra+ raames toetuse andmine toetusmeetme maksimaalse mõju tagamiseks põhjendatud. Määruse muudatuste järgselt kvalifitseeruvad Astra+ toetusele kõik Eesti ülikoolid (st lisanduks Estonian Business School), kõik riigi rakenduskõrgkoolid (lisanduksid Sisekaitseakadeemia ja Kaitseväe Akadeemia) ning otseselt ettevõtlusõppele spetsialiseerunud eraõiguslikud rakenduskõrgkoolid (lisanduks Eesti Ettevõtluskõrgkool Mainor). Lisanduvate asutuste, sh. eraõiguslike asutuste kaasamine toetuse saajatena ei too kaasa muudatusi riigiabi kohaldamises (täpsemalt vt. seletuskirja punktis 4. Määruse mõjud).
- Läbivalt täpsustakse arendusgrandi sõnastusi kuna kehtiva määruse sõnastused on kohati eksitavad ja liigselt piiravad. Tegevuse eesmärk on jätkuvalt uurimiserühmade

varasema teadus- ja arendustegevuse tulemuste turule lähemale viimine ning toetatakse uurimisrühmade teadustulemuste innovatsiooniküpsuse taseme tõstmist. Täpsustakse vormi (st. kommertsialiseerimisplaan), mille alusel hinnatakse kavandatud innovatsiooniküpsuse taseme tõstmise realistlikkust ja põhjendatust. Kehtivat regulatsiooni saab tõlgendada ka nii, et teadlased saavad Astra+ arendusgrandi raames keskenduda üksnes teadustulemuste arendamisele, mis on TRL (*Technology Readiness Level*) vahemikus 4-5. Lähtudes arendusgrandi eesmärgist on fookuses ikkagi rakendusuuringud (TRL 3-5) ja eksperimentaalarendused (TRL 6-7) ning üksnes TRL 4-5 vahemikule keskendumine piiraks põhjendamatult teadus- ja arendustegevuse tulemuste turule lähemale viimist. Muudatuse tulemusena kattuvust Majandus- ja kommunikatsiooni ministeeriumi (MKM) rakendusuuringute programmiga (RUP) või teiste MKMi toetuskeemidega ei ole. RUPi sihtgrupiks on erinevalt Astra+-st ettevõtted ning RUPi toetuse eesmärk on soodustada ettevõtja äriliste eesmärkidega seotud teadus- ja arendustegevust ning seeläbi suurendada ettevõtja uuest või oluliselt muudetud tehnoloogiast, tootest või teenusest saadavat müügitulu.

- Täpsustakse meetme juhtkomisjoni ja arendusgrandi taotluste hindamiseks moodustatud ekspertkomisjoni ülesandeid. Kehtiva määruse kohaselt hindab arendusgrantide taotlusi ekspertkomisjon, mille hinnangud kinnitab omakorda juhtkomisjon. Kahe erineva kogu kasutamine on tekitanud segadust ja asjatut bürokraatiat. Arendusgrantide puhul hindaks ja teeks ka rahastamisettepanekud edaspidi ekspertkomisjon (st. juhtkomisjon ei kinnita ekspertkomisjoni ettepanekuid). Juhtkomisjon hindaks jätkuvalt teiste tegevuste taotlusi ning teeks ka vastavad rahastamisettepanekud.
- Lisaks tehakse väiksemaid eelkõige sõnastuslikke muudatusi, mis teevad regulatsiooni selgemaks ja vähem bürokraatlikuks (nt. kehtiva määruse kohaselt tuleb ka väikesemahuliste 12-kuuliste projektide puhul esitada vahearuanded, mis ei ole mõistlik ega ka põhjendatud) ning viivad määruse muutunud õigusruumiga vastavusse (1. oktoobril 2025. a jõustunud Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seaduses (TAIKS) on teadus- ja arendustegevuse osaliste sõnastusi võrreldes varasemalt kehtinud Teadus- ja arendustegevuse korralduse seadusega (TAKS) muudetud.).

Kavandatavad muudatused ei mõjuta inimeste, ettevõtjate või vabaühenduste halduskoormust.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Haridus- ja teadusministeeriumi teadusosakonna nõunik Indrek Ots (735 1074, Indrek.ots@hm.ee),

Eelnõu ja seletuskirja kooskõla ühtekuuluvuspoliitika rakenduskava ja Euroopa Regionaalfondi reeglistikuga on kontrollinud strateegia-ja finantsosakonna välisvahendite juht Inge Oopkaup (tel 735 0279, inge.oopkaup@hm.ee), välisvahendite nõunik Ragne Hoff (tel 735 0306, ragne.hoff@hm.ee) ja peaekspert Meelis Aunap (tel 735 0105, meelis.aunap@hm.ee).

Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud õigusosakonna õigusnõunik Kadi Mölder (tel 735 0234, kadi.molder@hm.ee).

Eelnõu koostamisel on konsulteeritud suuremate ülikoolide teadmussiirde ekspertidega ja Riigi Tugiteenuste Keskuse teenusekoordinaatoriga.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Muudetakse määrust järgmistes punktides:

1) § 3 lõikes 1 täpsustatakse toetuse eesmärgi sõnastust nii, et see vastaks TAIKSi § 3 lõigetes 3 kuni 5 kirjeldatud teadus- ja arendustegevuse osaliste määratlusele ja toetuse taotlejateks saaksid olla kõik riigi rakenduskõrgkoolid sõltumata vastustusalaast ning eraõiguslikud ülikoolid ja ettevõtlusõppe suunitlusega rakenduskõrgkoolid.

2) § 5 lõike 1 punktis 3 täpsustatakse arendusgrandi sõnastust. Jätkuvalt on tegevuse eesmärgiks uurimisrühmade varasemate teadustulemuste turule lähemale viimine ehk innovatsiooniküpsuse taseme tõstmine. Muudetava sõnastusega rõhutatakse teadustulemuste innovatsiooniküpsuse arendamist. Mudelina kasutatakse Rootsi KTH innovatsioonivalmiduse raamistikku, milles on kuus võtmevaldkonda:

- tehnoloogia valmiduse tase (*Technology Readiness Level - TRL*)
- kliendi valmisoleku tase (*Client Readiness Level - CMR*)
- ärimudeli valmisoleku tase (*Business Readiness Level – BRL*)
- intellektuaalomandi õiguste valmisoleku tase (*IP Readiness Level – IPRL*)
- meeskonna valmisoleku tase (*Team Readiness Level – TMRL*)
- rahastamisvalmiduse tase (*Funding Readiness Level – FRL*)

Taotluses peab olema sõnastatud eesmärk tõsta teadustulemuse innovatsiooniküpsuse taset vähemalt ühe taseme võrra. Innovatsiooniküpsuse taseme tõstmiseks loetakse olukorda, kus innovatsiooniküpsuse tase on võrrelduna algtasemega tõusnud vähemalt ühe taseme võrra vähemalt kahes eespool nimetatud võtmevaldkonnas. Seega, taotluses tuleb kommertsialiseerimisplaani osana määratleda ja kirjeldada asjakohaste võtmevaldkondade algtasemed ning tasemed, kuhu soovitakse toetuse abiga jõuda. Samuti ka tegevused, mida tasemete taseme tõstmiseks tehakse.

3) § 5 lõikes 6 eemaldatakse osa tekstist kuna algselt kavandatud meetet „Majanduse ja ühiskonna vajadustele vastavate tipptasemel teadmuse ja teadustaristu teenuste kättesaadavaks tegemine TAIE fookusvaldkondades“ ikkagi ei käivitata.

4) § 6 lõikes 4 punktis 1 täpsustatakse, et abikõlbmatud on asutuse püsikulud. Toetusega kaetakse uute teenuste arendamisega seotud kulud. Asutuse varasemate laboriteenuste osutamise seotud püsikulud ei ole abikõlblikud. Punkti algse sõnastuse kohaselt on abikõlbmatud ka enne abikõlblikkuse perioodi samade tööülesannetega ametikohal töötanud isikute personalikulud. Algne sõnastus on eksitav, kuna seda võib tõlgendada, et see kehtib ka kindlasummaliste maksete alusel toetatavate tegevuste puhul. Abikõlbmatute personalikulude käsitlemiseks lisatakse eelnõu §6 lõikesse 4 punkt 5.

5) § 6 lõikesse 4 lisatavas punktis 5 täpsustatakse, et abikõlbmatud on juba varasemalt asutuses samade tööülesannetega ametikohal töötanud isikute personalikulud, välja arvatud juhul, kui kulud kaetakse kindlasummalise maksega ehk tegemist on arendusgrandi raames töötavate isikutega (vt. ka eelmise punkt). Juhul kui isik on juba varasemalt asutuses töötanud, siis peavad tööülesannete sisulised muudatused kajastuma töölepingus ja/või ametijuhendis vms.

6) § 8 lõikes 3 täpsustatakse, et arendusgrandi projekti pikkus võib olla kuni 12 kuud senise järgalt fikseeritud 12 kuu asemel. Arendusgrante rahastatakse kindlasummalise makse alusel. Lühemaajaliste projektide võimaldamine on põhjendatud arendusgrantide sisuga, kuna rakendusuuringuid ja eksperimentaalarendust viiakse ellu tehnoloogia ja/või innovatsiooniküpsuse erinevatel tasemetel ning eri projektide puhul ei ole oodatavate tulemuste saavutamise võrreldava ajakuluga. Seetõttu võib osa projekte jõuda kavandatud tulemusteni lühema perioodi jooksul. Muudatus võimaldab määrata projekti kestuse ja rahastamise mahu vastavuses projektile seatud eesmärkide, tegevuste

mahu ja oodatavate tulemustega, tagades proportsionaalsuse projekti kestuse ja toetussumma vahel.

- 7) **§ 9 lõikes 3** lisatakse, et käesoleva määruse muudatusega toetusele kvalifitseeruvate asutustel on taotletava toetuse ülempiiriks 200 000 eurot ehk nõ. baasosa. Eelmisel aastal toimunud esimeses taotlusvoorus olid institutsionaalse toetuse taotlejatele seatud toetuse ülempiirid, mis moodustasid nõ. baasosast (st. 200 000 eurot) ning varasema teadusasutuste baasfinantseerimise, ettevõtluslepingute ja Haridus- ja teadusministeeriumi eraldatud kõrgharidusõppe tegevustoetuse mahtude põhjal arvutatud summadest (st. tegevuseks planeeritud eelarve jaotati valemipõhiselt proportsionaalselt kvalifitseeruvate asutuste vahel ära). Lisanduvate asutuste puhul ei ole ülempiiri arvutamisel võimalik enam teiste asutustega sama algoritmi kasutada, kuna varasemaid proportsioone ja toetuste ülempiire ei ole mõistlik ümber vaadata - rahastuotsused on juba tehtud. Lisaks ei ole kõigi määruse muudatusega lisanduvatel toetuse saajate kohta neid andmeid olemas. Seetõttu on lisanduvate asutuste ülempiiriks kavandatud üksnes nõ. baasosa ehk 200 000 eurot asutuse kohta. Juba kehtiva määruse alusel Astra+ toetusele kvalifitseerunud asutustele, kes eelmisel aastal toimunud institutsionaalse toetuse taotlusvoorus toetust ei saanud (st. Eesti Kirjandusmuuseum, Eesti Rahva Muuseum, Tartu Tervishoiu Kõrgkool, Tervise Arengu Instituut), kehtiksid eelmiseks taotlusvooruks määratud ülempiirid.
- 8) **§ 10 lõike 1 punkti 2** sõnastust muudetakse nii, et taotlejaks ja partneriks võivad olla kõik ülikoolid (st. nii avalik-õiguslikud kui ka eraõiguslikud), kõik riigi kõrgkoolid (st. sõltumata sellest, millise ministeeriumi vastutusalasse kõrgkool kuulub) ja ka ettevõtlusõppe fookusega eraõiguslikud kõrgkoolid.
- 9) **§ 12 lõike 4 punktis 1** täpsustatakse analoogselt käeoleva eelnõu paragrahv 5 lõike 1 punktile 3 arendusgrandi taotluse sisu kirjeldust. Üksiti sätestatakse, et toetatakse üksnes nende teadustulemuste innovatsiooniküpsuse taseme tõstmist, mille tehnoloogia valmiduse tase (TRL) on taotlemise hetkel vähemalt 3. Selline piirang on põhjendatud, kuna TRL tasemed 1-2 on reaalselt turule jõudmisest veel liiga kaugel ning selliste tehnoloogiate arendamine ei ole arendusgrandi abil otstarbekas. TRL 1-2 tasemel olevate tehnoloogiate arendamiseks peab veel läbi viima alusuuringuid, mille toetamiseks on riigil teised rahastusskeemid (nt riiklikud uurimistoetused). Projekti tulemina ei tohi TRL saavutada kõrgemat taset kui 7 (TRL 8-9 ei kuulu enam teadus- ja arendustegevuse hulka). Seega, toetatakse üksnes nende teadustulemuste innovatsiooniküpsuse arendamist, mis kuuluvad rakendusuuringu (st. TRL 3-5) või eksperimentaalarenduste (st TRL 6-7) hulka. Kehtiva regulatsiooni kohaselt peavad varasemad teadustulemused vastama vähemalt TRL tasemele 4 ning innovatsioonivalmiduse tasemele 1 kuni 5. Reaalsuses tähendab see seda, et teadlased saavad Astra+ arendusgrandi raames keskenduda üksnes TRL vahemikule 4-5, mis on liiga piirav ning takistab heade ja suure rakendusliku potentsiaaliga teadustulemuste komertsialiseerimist.
- 10) **§ 12 lõike 4 punkti 2** sõnastusest jäetakse välja „või läbinud järeldoktorantuuri“, kuna see on üleliigne – järeldoktorantuuri läbimise eelduseks on doktorikraadi olemasolu.
- 11) **§ 12 lõike 4 punktis 4** sõnastusest jäetakse välja sõnad „asutus(t)e vahel“. Oluline on sätestada, et intellektuaalomandi kuuluvus on kokku lepitud, seda nii autorite vahel kui ka asutuste vahel (juhul kui on kaasatud mitu asutust). Arendusgrantide puhul on enamik projekte ühe asutuse põhised ehk asutuste vaheline intellektuaalomandi

kuuluvuse kokku leppimist ei ole põhjust eraldi rõhutada, kuid intellektuaalomandi kuuluvus autorite vahel tuleb ikkagi kokku leppida.

- 12) § 12 lõike 4 punktis 5** sätestatakse, mis tingimustel võib ühe ja sama teadustulemuse innovatsiooniküpsuse arendamiseks erinevates taotlusvoorudes korduvalt arendusgrantide toetust taotleda. Kehtivat regulatsiooni ei ole reaalselt võimalik järgida (piirang on seatud projekti meeskonnale, mis ei ole üheselt defineeritav) ning hetkel kehtiva korra järgi tekiks erinevate projektide vahele ebamõistlik paus (st. arendustegevus katkeks). Täpsustatud sõnastuse kohaselt on ühe ja sama teadustulemuse innovatsiooniküpsuse edendamiseks võimalik erinevates taotlusvoorudes taotleda mitut järjestikust toetust, tingimusel, et järgneva projekti näol on tegemist teadustulemuse edasiarendusega, mitte juba varasema taotlusvooru raames toetatud projekti tegevuste kordamisega.
- 13) § 17 lõikes 1** täpsustatakse ekspertkomisjoni ülesandeid. Sätestatakse, et lisaks arendusgrantide taotluste hindamisele on ekspertkomisjoni ülesandeks ka rakendusüksusele rahastamisettepanekute tegemine. Kehtiva määruse kohaselt hindas arendusgrantide taotlusi ekspertkomisjon, mis esitas rahastamisettepanekud juhtkomisjonile kinnitamiseks. Juhtkomisjon taotlusi ei hinnanud, pigem oli juhtkomisjoni roll taotlusi nägemata ja hindamata kinnitada ekspertkomisjoni ettepanekud. Sellisel kujul kahe kogu kasutamine suurendab üksnes bürokraatiat, taotluse hindamiskvaliteedile ja otsuste põhjendatuse osas see midagi juurde ei anna. Ekspertkomisjoni rahastamisettepanek peab sisaldama ka projekti kindlasummalise makse suuruse ja tingimuste ning projekti kestvuse/pikkuse ettepanekut. Erinevalt kehtivast regulatsioonist oleks edaspidi ekspertkomisjonil võimalik seada projekti rahastamisel tingimusi projekti kestvuse, maksumuse ja tulemuste osas, mis suurendab toetussummade kuluefektiivsemat kasutamist (vt. ka seletuskirja punkt 6).
- 14) § 17 lõikes 2** täpsustatakse, et lisaks ekspertkomisjoni liikmetele ja täiendavatele ekspertidele peavad ka hindamises osalevad juhtkomisjoni liikmed deklareerima oma erapooletust ja sõltumatust. Oluline on, et kõik taotluste hindamises osalevad inimesed on erapooletud ja sõltumatud. Kehtiva määruse kohaselt see juhtkomisjoni liikmetele ei kehtinud.
- 15) § 17 lõikes 5** täpsustatakse juhtkomisjoni ülesandeid. Lisatakse rakendusüksusele rahastamisettepanekute tegemine (va. arendusgrantide puhul). Kehtiva määruse kohaselt ei olnud juhtkomisjoni ülesannetes rõhutatud rahastamisettepanekute tegemist, mis on selle kogu üks olulisemaid ülesandeid. Kehtiva määruse kohaselt kinnitas juhtkomisjon ekspertkomisjoni poolt tehtud arendusgrantide rahastamisettepanekud. Selline kahe erineva kogu kasutamise ei anna rahastamisotsuste kvaliteedile midagi juurde ning üksnes suurendab bürokraatiat. Muudatuse järgselt juhtkomisjon enam ei kinnita arendusgrantide rahastamisettepanekuid (arendusgrantide rahastamisettepanekud teeb rakendusüksusele ekspertkomisjon; vt. ka seletuskirja punkt 13).
- 16) § 17 lõige 5¹** eemaldatakse, kuna ekspertkomisjoni ja juhtkomisjoni ülesannete täpsustamise tulemusel ei ole enam juhtkomisjoni ülesandeks arendusgrantide rahastamisettepanekute kinnitamine (vt. ka seletuskirja punktid 13 ja 15).

- 17) § 18 lõiget 1 täiendatakse kriteeriumite osakaaludega. Kehtivas määruses on kriteeriumite osakaalud sätestatud sama paragrahvi lõikes 9, mis suuresti dubleerib käesolevat lõiget.
- 18) § 18 lõike 2 punktis 1 parandatakse näpuviga.
- 19) § 18 lõike 3 punktis 5 sätestatakse, et arendusgrandi taotluste hindamisel hinnatakse eelpool kirjeldatud teadustulemuste kommertsialiseerimisplaani põhjendatust ja teostatavust.
- 20) § 18 lõige 9 tunnistatakse kehtetuks, kuna sama sisu kirjeldab sama paragrahvi lõige 1.
- 21) § 18 lõike 10 punkti 3 täpsustatud sõnastuse kohaselt rahuldatakse taotlused koondhinde põhjal koostatud pingerea alusel kuni taotlusvooru eelarve ammendumiseni, välja arvatud institutsionaalse toetuse puhul. Kehtiva regulatsiooni kohaselt ei ole üheselt aru saada, millistele tegevustele ja mis eelarve kohta see säte kehtib.
- 22) § 20 lõikes 2 täpsustatakse, et taotlusvooru mahtu ületavate taotluste puhul tehakse rahuldamata jätmise otsus. Kehtiva sõnastuse kohaselt lähtutakse ekslikult meetme taotluste rahastamise eelarve vabast jäägist.
- 23) § 25 lõike 1 sõnastust muudetakse nii, et lühiajalistel projektidega (st. 12 kuu pikkused arendusgrandid) ei kaasneks vahearuande esitamise kohustus. Nii lühikeste projektide korral vahearuande esitamine ja nende hindamine ei ole põhjendatud – tegemist on asjatu bürokraatiaga.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu vastab Euroopa Liidu õigusele ja on kooskõlas riigisiseste õigusaktidega.

4. Määruse mõjud

Eelnõus tehtavad muudatused ei avalda olulist mõju horisontaalsetele teemadele (regionaalsele arengule, keskkonnanohiule, kodanikuühiskonna arengule, võrdsete võimaluste tagamisele, ühtsele riigivalitsemisele või infoühiskonna edendamisele).

Eelnõuga laiendatakse toetuse saajate ringi, hõlmates lisaks varasematele toetuse saajatele ka eraõiguslikke kõrgkoole ja teisi väljaspool Haridus- ja Teadusministeeriumi vastutusala tegutsevaid kõrgkoole. Muudatus ei too iseenesest kaasa riigiabi reeglite kohaldamise aluse muutumist, kuid võib mõjutada riigiabi riski hinnangut konkreetsete toetuse saajate ja tegevuste lõikes.

Riigiabi olemasolu hinnatakse kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikega 1. Toetus kujutab endast riigiabi juhul, kui samaaegselt on täidetud järgmised tingimused:

1. toetus antakse riigi ressurssidest
2. abi antakse ettevõttele
3. toetus annab majandusliku eelise
4. eelis on valikuline ning
5. toetus võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ja konkurentsi.

Astra+ meetme raames rahastatavate tegevuste puhul tuleb eristada teadus- ja arendustegevuse mitterahastatavast ja majanduslikku iseloomu. Euroopa Komisjoni teadus-, arendus- ja

innovatsiooniraamistiku kohaselt ei kujuta riigiabi endast selline rahastus, mis on suunatud teadusasutuste põhitegevustele, nagu sõltumatute teadusuuringute läbiviimine või teadmiste laialdane levitamine õpetamise, avaldamise või teadmussiirde kaudu, tingimusel et need tegevused ei ole majanduslikku laadi.

Eelnõuga toetatavad tegevused (sh arendusgrandid ja institutsionaalne toetus) on oma olemuselt suunatud teadus- ja arendustegevuse tulemuste arendamisele ja teadmussiirde võimekuse tugevdamisele. Nende tegevuste puhul ei ole üldjuhul tegemist otsese majandustegevusega, kui:

1. teadustulemusi arendatakse eesmärgiga suurendada nende innovatsiooniküpsust, mitte vahetult turustada toodet või teenust;
2. teadmiste levitamine toimub avatud ja mittediskrimineerivatel tingimustel;
3. koostöö ettevõtjatega toimub turutingimustel või vastab teadus- ja arendustegevuse koostööle kehtestatud riigiabi reeglitele.

Samas ei saa välistada, et teatud juhtudel võivad toetuse saajad tegeleda paralleelselt majandustegevusega. Sellisel juhul kohaldatakse riigiabi reegleid üksnes majandustegevuse osas. Toetuse saajad on kohustatud:

1. eristama oma raamatupidamises majanduslikku ja mittemajanduslikku tegevust;
2. vältima risttoetust majandustegevusele;
3. tagama, et ettevõtjatega tehtav koostöö toimub turutingimustel või vastab asjakohastele riigiabi eranditele.

Toetuse saajate ringi laiendamine ei muuda meetme olemust ega eesmärki, kuid eeldab rakendusüksuselt ja toetuse saajatelt riigiabi reeglite hindamist.

Kokkuvõttes ei käsitata Astra+ meetme raames antavat toetust üldjuhul riigiabina osas, milles see on suunatud teadusasutuste mittemajanduslikele põhitegevustele. Juhul kui toetuse abil rahastatakse majandustegevust, tuleb hinnata riigiabi olemasolu ja vajadusel kohaldada Euroopa Komisjoni teadus-, arendus- ja innovatsioonivaldkonna riigiabi erandeid või muid asjakohaseid õigusakte.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Riigile ja maksumaksjale muudatuste rakendamine täiendavaid rahalisi kulutusi kaasa ei too – meetme eelarveid ei muudeta. Eelnõu rakendamine võimaldab tegevuse vahendite eesmärgipäraselt ja mõjusamat kasutamist.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Kliimaministeeriumile, Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumile, Siseministeeriumile ning Kaitseministeeriumile ja arvamuse avaldamiseks Riigi Tugiteenuste Keskusele, Eesti Rektorite Nõukogule, Rakenduskõrgkoolide Rektorite Nõukogule, riigi ja avalik- õiguslikele teadus- ja arendusasutustele ning Estonian Business Schoolile. Ettepanekute ja märkuste kooskõlastustabel on seletuskirja lisa.